

2 Гъядихъна
к1ван хушлувал
улупури...

3-6 Пайгъамбарин
☪ умматарин
кыматлуваларикан

4-5 Къюб
гурдим -

НА ТАБАСАРАНСКОМ ЯЗЫКЕ

МУСУРМНАРИН ГАЗАТ

ДЕРДЛУ ХАБРАР КАМ ШУЛАДАР

Мист'ан къяляхъ хътакурайир вуйи

Гъяйифки, ахиримжи вах-тна ихъ арайиан ужударстар мусурман гъардшар кам шула. Нягъякъ ксарин хаинкар къастар сеbeb вуди дурар уьмри-ан гъягъюра. Гъадму гъисаб-наан диндин улихъ- к1улихъ хъайидарра. Магъа къюб далил.

Октябрин вазлин ахиримжи йигъан Къизилюрт райондин Бавтугай поселокди мялум дару ксари гъулан имам йивну гъак1ну. Тинамягъмад Рамазановдин уьмур гюллийр йивбиинди къат1 гъап1ну. Думу хъит1ирхвандин гъудган дап1ну чан хулаз гъюрайир йивну гъак1ну. Гъадму йишван думу накъвдик кивну.

Тинамягъмад Рамазановдин яш 34 йис вуйи. Имамвал ап1урайир агъалйирин арайиъ гъаврикк ккаъбан ужуб ва тясирлу ляхин гъабхурайир вуйи. Иллагъки гъацдар имамарин баркаллу ляхин сеbeb вуди мусурман гъардшар ва чйир куч1лин динагълийирин, сектарин ва динарин жюрбежюр циркларин тясирнаккан ккадауз мумкинвал шулу. Тинамягъмад-стар ксари жигъилариз наркотикарихъан, арагъ- чяхир убхъбахъан, папрус зигба-

хъан ва къяппавал ап1бахъан ярхла хъуз кюмек тувра. Тинамягъмаддин регъбер-валиккди Бавтугайиъ ахю медресе тикмиш ап1урайи- анжагъ гъубзнайиб айт1ан ляхнар к1ули гъахувалт1ан имдаи. Гъамусдихъантина дугъан ляхин, иншаАллагъ, дугъан ученикари давам ап1иди. Гъадму касди чаллантина ужудар ляхнар гъитну.

Хъа яраб алчагъ ксари, думу гъийих-дари фу гъибтрайк1ан? Дурари чпихъди накъвдиз (никъриз) фицдар ляхнар гъахуйк1ана? Исананарин машар гъяйи

гъадму алчгъар гъаму дюнъяйиъра ва тмунуб дюнъяйиъра бахтсузар хъиди, иншаАллагъ. Имамар, диндин улихъ- к1улихъ хъайидар йихурайидари имамар йихура-дар, дурари Ислам диндиз, дидин марццивализ ва эдеблувализ къаршуди женг гъабхура. Гъяйифки, Дагъустандиъ имамар, алимар йивну йик1ури му сабпи гъядиса дар. Ари гъамцдар ляхнарихъна вердиш духънайивал думу лапра гъагъи ляхин ву. Гизафдариз гуч1валин гъиссвал фициб вуш гъархна, дурар чпи фужар вуш гъархна, Аллагъра ☪ гъархна.

Жинивал адар, фицики муганай-из гъийихдарикан гъарсар ужурсир алим- Аллагъдин дин хъап1райир, диндин к1улиъ айир вуйи, чпин ляхин ужуди к1улиз адабгъуйи, чпин уьмур ислам тарабгъбаз бахш дап1найидар вуйи. Мугъаммад Пайгъамбарин ☪ гъядисдиъ дупна: «Сар кас йивну йик1увал жилин али вари инсаният йивну йик1увализ барабар ву». Думу варит1ан ахю гунагъ ву. Дидхъан гудруч1руриз Аллагъу Тааълайихъан гуч1 шулинхъа?

Магъа ноябрин 19- пи йигъан хъябхъган (хамис йигъ вуйи) Къизилюрт райондин Йирси Миатли гъулаъ ерли мистан имам Ибрагъим Абакаров йивну йик1уз къаст гъап1ну.

Ихтиярар уьрхбан идарйирин работни-кари мялум гъап1ганси, улихъ ккимиди йивну йик1уз къаст дап1найи ксар Ибрагъимдиз чан хуларин улихъ ккилигуради гъахъну. Хъа амма имамди, дикъатлувал улупбиинди ва гуч1 дарап1ди, чаин алархъдариз жаваб тувнийи ва Аллагъу Тааълайин амриинди ч1ивиди гъузу.

Учуз мялум гъабхъганси, п1акъарин сесер гъеерхъу гъуландар гъадму гъярмагъяриш арайиз дуфнайи йишвахъинди жаргъуру ва тахсирклар дисуз мумкинвал гъабхъну. Дурар ихтиярар уьрхбан идарйи-райиз тувну, хъа имам райондин больницайиз гъухну ва дугъан лапра читин операция гъап1ну. Духтрари Ибрагъимдин уьмур сарун хат1алувалиъ имдар, к1ура. Ухъура умудлу хъидихъа ва дугъхъанди дюаъ ап1архъа.

Рюгълувалинна эдеблувалин терефар артмиш ап1баан вуйи программа

Дагъустан Республикаин Гъюкуматдин диндин месэлийриз лигру Комитетдин председателъ Агъмед Мягъямедовди мялум гъап1ганси, РД- йин Гъюкуматдин Комитетдин грантар тувбан гъякънаан къарар адабгъна. Гъаддиз диндин тешкилатариз ва объединенйириз гъадму грантар бадали вуйи ляхниъ иштирак хъуз теклиф ап1ура.

Дагъустан Республикаин государственнойн гъюкмин идарйири гъабхурайи ляхнин терефарикан асас рякъ ихъ республикаийъ государственнойна динарин арайиъ айи аьлакыйир ужуб саягъниинди артмиш ап1уб метлебниинди лазим вуйи шараитар яратмиш ап1увал ву.

Ихъ республикаийъ айи аьдати динарин идарйириз государственнойн терефнаан кюмек тувуб метлебниинди ва диндин идарйири чпин динариз айи эдеблувалин, яратмишарин ва ислягъвал бадали кюмекнаан къувват

ишлетмиш ап1уб метлебниинди гъамусааъ республикаийн метлеб айи программа уьмрин гъяатназ кечирмиш ап1ура. Думу программа «2009-пи- 2011-пи йисари Дагъустан Республикаийъ диндин тешкилатарихъди аьлакыйир уьрхбаан ва дурариз государственнойн терефнаан кюмек тувбаан» вуйиб ву.

Программайи диндин тешкилатариз ва урхбан заведенйириз конференцийр, гергми столар, форумар ва жюрбежюр жара серенжемар гъахбан бадали кюмек тувувал ву, гъадму серенжемари республикаийн жямаят-лугъдин арайиъ хайирлу ва тясирлу ляхнар жанлу дап1ну ккунду (асас вуди тахсиркарваларихъди ва жюрбежюр жара нягъякъваларихъди, диндинна- политикаийн экстремизмийхъди женг гъабхуб метлебниинди тясирлу уьлчйир гъахуз).

Гъадму Программайин метлебарихъди ва вазифйирихъди аьлакьалу вуди Дагъустан Республикаин Гъюкуматдин диндин месэлийриз лигру Комитетди гъамцдар жюрйириан грантар тасдикъ дап1на (тувувал улупна):

1 грант- диндин тешкилатарин ва объединенйирин диндинна- политикаийн экстремизмийз тясирлу уьлчйир

гъахбаан вуйи программийрин ва проектарин тереф уьхбаз лигну.

2 грант- диндин тешкилатари ва объединенйири жигъилариз ватанпервервалин тербия тувбаан, диндин т1алабар тамам ап1баан вуйи месэлийриан кюмек тувбаз лигну.

Диндин идарйири ва жямаятлугъари улупурайи проектар, программийр ва серенжемар государственнойна диндин шарт1ар мюгъкам ап1баз, миллетарин арайиъ ислягъвал уьхбаз, артмиш шулайи насли дагъустандин халкъарин динарин аьдатарихъна гъюрмат уьхбаз, дагъустандин динарин ва гизаф миллетарикан ибарат вуйи дагъустан жямаятлугъ рюгълувал ва эдеблувал жигъатнаан жанлу ап1баз диш дап1найидар вуди ккунду.

Аьлава мялуматар гъадагъуз ккунидарихъан гъаму аьдрисназ илт1ик1уз шулу: Дагъустан Республикаийн динарин месэлийриз лигру Комитет, Мягъягъгала шагъур, Бугановдин кюче, 17-б. Мялуматаринна- аналитикаийн отдел, телефон 64-28-52

ГЪЯЖДИХЪНА К1ВАН ХУШЛУВАЛ УЛУПУРИ...

Шиклар: Аьгмад Амиров,
Ражаб Магъдиханов,
Аьгмад Мягъямедов.

ГЪАМИНА ДИНАГЪЛИЙРИН ЮК1ВАР ЧАЛИШМИШ ШУЛУ.

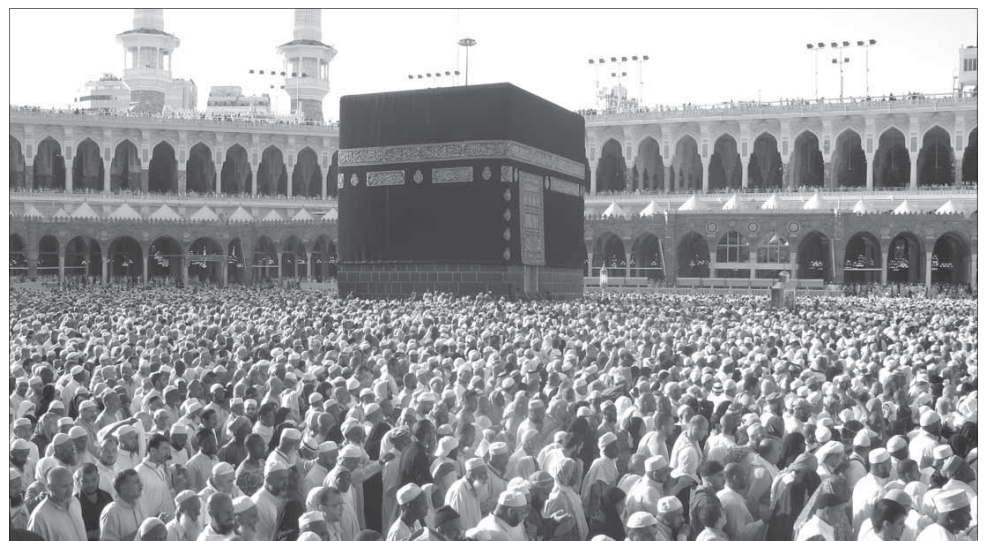
«Эй инсанар, Аллагу Тааблайи учвуз гъяж к1ули гъабхувал мажбури гъап1ну, гъаддиз думу к1ули гъайибхай» (гъядис)

Варит1ан аьхю гунагъкар гъацир кас ву, шли учв Аьрафатдиъ айиган, чан вари гунгъар ктахъндар, к1ури фикир ап1ураш.

Жвилли к1ик1лар ккат1ахъувал гъяждиз гъушдариз сарун читин месэла вуди гъубзнадар.

Меккаий Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ хал.

Сафайн ва Марвайин арайиъди яягъди гъягъруган к1ваин дап1ну ккунду: Гъияматдин йигъан ужувланна харживлан терезарин арайиъди жаргъиди, фунуб териф гъагъиб хъиб-дийк1ана к1уру фикриккди.

Кяба - жилин тикмиш гъап1у, Аллагъ Сар вуйивалин лишниз гъуллугъ ап1ру сабни хал ву.

«Шли гъаму мистаъ (Пайгъамбарин) чарасуз вуйи ягъч1вур гъудган гъап1иш, къуб маш гъайидарихъан ва Жегъеннем-дин ц1ихъан уьрхиди» (гъядис)

Мистаъ гъудган ап1алан ва Пайгъамбар ﷺ мубарак ап1алан къяляхъ Бакъийин накъвдиина (никъриина) гъушиш ужу ву.

Шарт1ар тамам ап1биинди зияратарикан варит1ан ужуб Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ накъвдиина (никъриина) зиярат ап1увал ва уждар дюъйир урхувал ву.

Пайгъамбарин умматарин кьиматлуваларикан

Мугьяммад- Закир ЮСУФОВ,
ДУМД- дин Экспертный отделин
гьуллугъчи

Гьюрматлу мусурман гьардшар ва чйир!

Гьаму макъалайиь Аллагуь Тааьлайин варитан ккуни Мугьяммад Пайгъамбарин умматарин кьиматлуваларикан ктибтуз ккундуз. Гьелбетда, ухьу гьадикан к1урган, гьякълувалин рякьюьди дац1раркди гьягьюрайидарикан, ислам диндиь айидарикан ва Мугьяммад Пайгъамбарин сунна к1улиз адабгьюрайидарикан улхувал гьябгьюра, хъа анжагъ, чпи мусурманар вуча к1ури, Аллагуь Тааьлайин ва инсанарин улихъ вуйи жавабдарвал чиплан алдабгьурдарикан, шейт1нин рякьюьди гьягьюрайидарикан, пиянисквалиин, т1арашчивалиин, т1афалвал, куч1лар ап1биин, инсафсузвалар ап1биин машгьул духьнайидаркан ваъ гьа.

Гьякълу мусурманар Аллагуь Тааьлайиз мют1югъ ва хъайивал ап1рудар, Дугъу халкъ гьап1убдихъ хъугьрудар вуди духьну ккунду. Кьудратлу Аллагъди чаз ккуни Пайгъамбарихъна, Чав Гьянайирихъна, вари пайгъамбарин агъа вуйи Мугьяммад Пайгъамбарихъна инсанариз Кьуръан хъадап1ну.

Аьзиз мусурман гьардшар ва чйир! Инсаниятдиз эвел ва аьхир айидар ву. Мусурман кас эдеблувалин, жандин ва к1ван марццивалин, рюгълувалин ва к1ван дугъривалин чешне ву. Гьяйифки, хъа амма ухьуз мялуматар тувру дакьатар мусурманарин гьякьнаан жара (дюз дару) саягъниинди ктибтури шулу. Мусурман кас - му Аллагуь Тааьлайиз мют1югъ вуйир ву, хъа амма пулин, шейъ- шюйънан, жара ксарин лук1 дар. Думу арагъ- чяхирин ва модайин лук1ра духьну ккундар. Яраб инсан учв халкъ Гьап1уриз мют1югъ хъувал лайикълу ляхин дарин? Хъа инсан учв к1вахъниваларихъ хъаьруриз ва куч1лар ап1руриз мют1югъ хъувал гьичра хай шулу ляхин дар.

Мугьяммад Пайгъамбар вари инсаниятдиз гьякълуваликан пуз ва дугъри рякьюь т1ауз к1ури гьафир ву, дугъу инсанар к1ару ясана лизи гьидкьин вуйивал, девлетлуйир ясана касибар вуйивал жара гьап1ундар. Гьаз гьапиш Аллагуь Тааьлайихъан гьафи Гьядисул Кьудусийиь дупна (мяна): «Эй йиз лук1! Йиз тяриф ап1ин. Халкъ гьап1убдин вари ужувлар

увуз тувунза». Гьелбетда, пайгъамбар ва ухьухъна гьяънайи Мугьяммад ухьу халкъ Гьап1уриинна Дугъан яратмишарин кьялаь айир ву. Аллагуь Тааьлайи Гьядисул Кьудусийиь гьапиганси (мяна): «Эгер уву халкъ ап1уз Узу ният гьап1ундайиш, эй Йиз ккуни пайгъамбар! Узу дюнийр халкъ ап1идайза». Гьякълу ву, Адам (аьлейги саламди) гьапну: «Мугьяммад Пайгъам-

барин умматдиз Аллагуь Тааьлайи узуз тутруву юкьуб лайикълувал тувну:

1. Йиз швумалвал, туба Аллагуь Тааьлайи Меккайиь къабул гьап1ну, хъа Мугьяммаддин наан гьабхьишра къабул ап1иди.

2. Узъин палтар алиган Аллагуь Тааьлайихъ хъпехъундайза ва Халкъ Гьап1ури узу гьяц1лир гьап1ну, хъа Мугьяммаддин умматдиз, дурар гьяц1алди айиган, гунагъ шулу, хъа амма Аллагуь Тааьлайи дурар гьяц1ли ап1урдар, хъа дурариин палат алабхьуру.

3. Узу гунагънан ляхин гьап1ган, узу йиз хпир Гьявайихъан жара гьап1нийи, хъа Мугьяммаддин умматди гунгьар ап1уру, хъа амма дурар чпин хупарихъан жара ап1урдар.

4. Узкан женнетдиь гунагънан ляхнар ктуч1вган, узу женнетдиан ут1уркнийи, хъа Мугьяммаддин умматар

женнетдихъан ярхла айиган гунгьар дее-туру ва дурарин швумалвал къабул ап1ури, Аллагуь Тааьлайи дурариз женнет багъиш ап1уру.

Абу Гьурайратдихъан гьафи гьядисдиь дупнайиганси, Мугьяммад Пайгъамбарин гьапну (асас мяна туврача): «Узуз хъуб лайикълувал тувна», узу пайгъамбар хъайиз улихъна вуйи пайгъамбариз дурар

тувундар:

1. Тмуну пайгъамбарар чпин халкъарихъна ва миллетарихъна гьяъну, хъа узу вари инсаниятдихъна гьяънайир вуза, миллетарин ва гьидкьин жаравал дарап1ди.

2. Аллагуь Тааьлайи имбу пайгъамбариз ибадатвал анжагъ мистариь къабул гьап1ну, хъа узуз гьаму вари жил мист гьап1ну.

3. Эгер Аллагуь Тааьлайи жара пайгъамбарариз чпиз гунагънан ляхнар рякьюрайиган гьадрихъан уьрхбан бадали мялум ап1ури гьяхънуш, хъа узуз саб ваз улихъна гьярам ляхнархъан ярхла хъуз к1ваин ва мялум гьап1ну.

4. Эгер Аллагуь Тааьлайи жара пайгъамбарариз дявдин хюрч къадагъа гьап1нуш, хъа узуз Аллагуь Тааьлайи думу гьялал гьап1ну, хъа амма узуз девлет бадали ваъ, хъа гьякълувал тарабгъбан бадали.

5. Имбу пайгъамбарарихъан фаркълуди

тувундар:

1. Тмуну пайгъамбарар чпин халкъарихъна ва миллетарихъна гьяъну, хъа узу вари инсаниятдихъна гьяънайир вуза, миллетарин ва гьидкьин жаравал дарап1ди.

2. Аллагуь Тааьлайи имбу пайгъамбарариз ибадатвал анжагъ мистариь къабул гьап1ну, хъа узуз гьаму вари жил мист гьап1ну.

3. Эгер Аллагуь Тааьлайи жара пайгъамбарариз чпиз гунагънан ляхнар рякьюрайиган гьадрихъан уьрхбан бадали мялум ап1ури гьяхънуш, хъа узуз саб ваз улихъна гьярам ляхнархъан ярхла хъуз к1ваин ва мялум гьап1ну.

4. Эгер Аллагуь Тааьлайи жара пайгъамбарариз дявдин хюрч къадагъа гьап1нуш, хъа узуз Аллагуь Тааьлайи думу гьялал гьап1ну, хъа амма узуз девлет бадали ваъ, хъа гьякълувал тарабгъбан бадали.

5. Имбу пайгъамбарарихъан фаркълуди

КАЛЕНДАРЬ

Мугьяррамдин ваз

Мугьяррам мусурман календариинди цийи йисандин сабпи ваз ву. Думу дявийр ап1уз, ифи удубуз ва жюрбежюр жара ляхнар гьахуз къадагъа дап1найи юкьуб вазликан сабнуб ваз ву. Мугьяррам ваз гирамиб вуйиваликан Кьуръандиь айи сурайиь дибик1на. Гьаддиз гьарсар мусурман кас гьадму ваз Аллагъдин гьуллугънаъ ади адап1уз чалишмиш духьну ккунду. Йискъубан гьадму ваз ухьу фици гьапиш, вари йисра гьаци к1ули гьябгъиди.

Имам Гьазалии "Игъйа" к1уру чан китабдиь бик1ура-йи-

ганси, эгер Мугьяррамдин ваз ибадат ап1ури адапиш (гьапиш), дугъан берекет йискъубан имбу вазаризра шлуганси умуд кивуз шулу.

Муслимди ктебту гьякълу гьядисдиь дупна: "Рамазандин кьяляхъ ушвар дисуз варитан ужубсиб ваз Мугьяррамдин ваз ву". Табринийи гьапи тмунуб гьядисдиь дупна: "Мугьяррам вазлиь сад йигъан ушв гьибисурин 30 ушв гьидисганси гьисаб ап1иди". Сабсана гьядисдиз асас духьну, Мугьяррам вазлиь хамис, жвуми ва элгьет йигъари гьидису ушвариз артухъди кьи-

мат тувру.

Имам Нававийи (гьит дугъкан Аллагъ рази ишри) "Заваиду рравза" к1уру китабдиь бик1ура: "Лапра артухъди гирами вазарикан Мугьяррам ушвар дисуз варитан ужуб ваз ву".

Мугьяррам вазлиз Аьшураин гирами йигъра дахил шула.

Мугьяррам ктуч1ву гунгьарин аьфв ап1ру ва Аллагъдиз дюйир ап1ру ваз ву. Ари гьаддиз гунгьарин аьфв ап1ру ва гьап1у ужувлаз гизаф ражари ужувлар тувру мумкинвал арайиан адмап1анай.

КЪЮБ ГУРДИМ – КЪЮРИГЪНА

ясана чуччу чан гурдим чвуччуз фици багъиш гъап1нуш...

Пирмягъмед КЪАСУМОВ,
«Ассалам» газатдин редактор

Хъугъай, инсанар. Узу гъит1ибкнайи тема гъаци
реклама ап1уб метлебниинди ичв арайиз адаб-
гъурайиб дариз, хъа ягъ- намусвал, инсанвал, сари - сариз
кюмек ап1увал ва ихъ абйир- бабарихъанмина ухъухъна
дуфнайи жюрбежюр жара ужудар аьдатар къит духъ-
найи гъамусдин девриь ихъ бахтнаанси гъелелиг ужудар
инсанар гъузнайивал разивалиинди къайд ап1уб вуйиз.
Ав, хусуси вуди йиз к1ван гъиссариз кюгъне Дербент
шагъриь яшамиш шулайи ихъ ватанагълийирин- Рама-
зановарин хизандихъди таниш хъували аьхю рягъятвал
тувну, фицики йиз улариьк чаз багъри вуйи касдин уьмур
уьбхюз Къудратлу Аллагъу Тааьлайин амриинди кюмек-
нан хил гъач1абкку мусурман дишагъли ва мусурман
гъардаш ккархъу. Багъри чуччу багъиш гъап1у гурдим
ади чан багъри чве яшамиш шули магъа сад йисна гъац1
ву. Иншааллагъ, гъаддихъанмина Мавзудиндин сагъвал-
ра ужуди ву. Дурар чиб- чпихъинди лигурайигандин шаду
ва аьдатнан дару мани аьгъвалат узу к1урайи гафарит1ан
учвуз рякъюрарийи гъаму шиклари ачухъ ап1иди.

Ав, дурарин гъавриь ахъуз ляхинра а, фицики Ана-
ханумди, чан багъри чве Мавзудин кет1ерццнайиган,
дугъан уьзрин уч1ру гъагънан саб пай чухъна гъадабгъ-
ну- чан сабнуб гурдим багъри чвуччуз багъиш гъап1ну
ва Аллагъу Тааьлайин кюмекра улихъ хъади москвейин
духтрари Мавзудиндин операция ужуди к1улиз адабгъну.
Анаханумдин баркаллу ляхнин къимат дап1ну ккудубк1уз
шлуб дар. Гъаз узу гъамци к1ура? Гъаз гъапиш, гъайифки,
гъаму девриь саб жерге хизанарийи айидарикан чвийр
чвийрихъди, хъа чийр чийрихъди кулхрадар, чпин арай-
иь гъацдар бейнавйирихъан инсан саягъниинди чпиз айи
мал- мутму, жизби хут1ил, пул- девлет пай ап1уз шуладар
ва тмунуб дюньийиз чиб- чпик кулхувал адарди, душман-
валин къастар ади гъагъюру. Хъа мушваь ихъ мусурман
чи Анаханумди жара шикиллувал арайиз хура: читинва-
лин аьгъвалатнаь ахъу касдиз дугъу чан гурдим багъиш
гъап1ну ва думу сагъ хъувалиин къадарсуз шад ву. Му
зарафат ляхин дар!

Магъа узу Анаханумдихъди чан гъардаш Мавзу-
диндин хулаь сюгъбат гъубхунза. Гъачай сифте
Анаханумдихъ хъпехъухъа:

- Учу Гъвандккарин гъулъан вуйидар вуча. Мавзудин-
дин хизан Дербентдиь а, хъа йиз хизан- Огнийиь. Учуз
хъана чвийрра, чийрра ачуз. Дурар жюрбежюр йишвар-
риь чпин хизанарихъди яшамиш шула. Магъа узут1ан
аьхюнуур гъардаш Мавзудиндин гурдмар иццури хайлин
йисар вуйи. Дербент шагърин духтрари (больничайин
к1улин духтир Надир Гъасанович к1улиь ади) хайлин
зегъмет гъизигнийи, гъаддиз лигну чпиз аьхю чухсагъ-
ул, к1урача. Хъа амма операция дарап1дикъан гагъди
уьзур пч1у шлуганси дайи. Сарун уьзри артухъди инжи-
клу ап1уз хъюгъган, ич чвийр- чийр гъаму месэла гъял
ап1уб метлебниинди «хизандин советдиз» уч гъахънийча
ва духтрари шлин гурдим Мавзудиндиз хай шлуб вуш
ахтармиш ап1убалан къяляхъ гъадму касди тувуз разивал
улупнийча. Ифи ахтармиш ап1убахъан духтри йизуб гур-
дим Мавзудиндиз хай шлуб ву, к1ури гъапнийи. Гъелбет-
да, узу йиз гурдим адабгъбан бадали йиз чвуччухъди
Москвейиь ерлешмиш дубхънайи искусственный орга-
нарин трансплантологияин институтдин сагъламвалин
идарийиь 2008-пи йисан операция ап1уз разивал тув-
нийча. Узуна йиз чве Москвейиз гъушнийча. Иншааллагъ,
операцияра гъап1нийиь.

Узу Москвейин больничайиь къюб гъафтайин вах-
тна гъитнийи. Гъадушваь айиган, операция ап1убалан
къяляхъ, узухъна таниш дару гизаф къадар инсанар
гъафнийи ва дурари узуз тувру суалар саб жюрейиндар
вуйи: «Уву, жигъил дишагъли, яв хусуси бедендиз хат1алу
гъамциб къарарихъна фици гъафунва?», «Ичв мусурман
диндиинди жиларт1ан хпи тяфйир ужудди гъисаб дап1-
найидар ву, белке гъаддиз гъамциб рякъ ктабгъуншалва
ясана жарадари мажбур гъап1уншулвуз?». Узуз гъацдар
ахмакъ суаларихъ хъпехъуз хъви шуйиз. Хъа амма дура-
рин суалариз жавабар тутрувдира гъузуз фици шулухъа?
Дурариз гъамци к1ури шуйза: «Узуз илзигурра, мажбур
гъап1урра гъич фужк1ара адар. Узу гъаци ад бадали ваь,
хъа йиз хушнинди, йиз ккуни гъардшин уьмур уьбхюз
ккунивалин гъиссвал к1ваь ади операция дап1ну йиз
гурдим тувуз рази гъахъунза. Йипай ари: жвуваз варит1ан

багахълу кас читинвалиь айиган кюмекнан хил гъач1раб-
ккди фици ктисуз шулухъа?»

Къудратлу Аллагъдиз ☞ шюкюр ибшри! Вари ужувли-
инди ккудубк1ну. Гъелбетда, гъаму жюрейин операция
ап1убалан къяляхъ бегъемди сагъди вуча пузра шулдар,
хъа амма ич тягъярар ужуди ву. Дюз гъапиш, духтрарин
насигъятар- теклифар тамам ап1бан, дармнар ишлетмиш
ап1бан гъайгъушнаь духъну ккунду. Ав, гъаддихъанмина
хайлин вахт дубшна. Йиз чвуччувун сагъламвал ужу хъу-
валиин узу къадарсуз шад вуза. Йиз метлеб узу багъиш
гъап1у гъадму гурдим гизаф- гизаф йисари йиз чвуччувун
гъуллугънаь хъувал вуйиз.

Сабсанубдикан пидиза. Узуз жилир ва веледар- къюр
бай азуз. Низамийин яш 15 йис ву, хъа Гъажикеримдин- 10
йис. Йиз жилириз- Несретдиз думуган гъамци гъапнийиза:
«Гъюрматлу жилир, гъелбетда, увухъди маслааьт ап1ру
саб месэла айиз ва думу гъял ап1бан бадали увкан раз-
ивалин «ав» ккундузуз. Увузра мялум вуйиганси, йиз чве
Мавзудиндин операция ап1уз йиз гурдим лазим ву. Узу
операция ап1уз ва Москвейиз чвуччухъди гъагъюз гъа-
зур вуза. Йип ари, йиз гъамциб теклифназ фициб жаваб
тувдива?». Узухъ дикъатлуди хъпехъбалан къяляхъ йиз
жилири гъапнийи: «Анаханум, гъелбетда, уву къаст дап1-
найи ляхин чарасузуз ва аьхю дирбаш'валинуб ву, гъаци
вуйиган «ваь» пуз хъибдарзухъан. Гъарах сарун. Сагъ
ишричва!»

Йиз жилиरिकан къадарсуз шад гъахънийиза, фицики
жарари гъамци пузра мумкин вуйи: «Гъаз гъациб гъурхул-
лу ляхниз разивал туврава? Яв жилирна веледар уьрх
сарун...»

Гъаддин гъакънаан ухъуз ккуни Мугъяммад Пайгъам-
бари ☞ гъамци гъапну: «Учув ичв хпариз гиран кадма-
п1анай». Хъа Гирами Къуръандиь гъеле гъамцира дупна
(мяна): «Ичв ляхнариь ва ап1ру гафариь ичв хпарихъ-
на абурлувалиинди янашмиш йихъай» (сура «ан- Ниса»,
19-пи аят). Ухъу фикир дап1ну ккунду, фицики инсандиз
ужувлан ляхнар ап1уз фукъан аьхю читинвалар алахъу-
рушра, хъа амма дугъаз чазра дидкан аьхю хайир- дар-
ман хъибди. Инсанди гъап1у биц1и уж'валра кмиди (эгер
думу Аллагъу Тааьлайи къабул гъап1иш), гъаму дюньийин
варит1ан аьхю девлетарт1ан гъатмунуб дюньийиь думу
заанди хъибди. Инсан Къудратлу Аллагъди ☞ халкъ дап1-
найидарик Чав за дап1найи варит1ан заан къяматлу
яратмиш ву. Ари гъаддиз гъаму ва жележегдин уьмрарийи
Аллагъдихъ ☞ хъугъували инсандиз хушбахтвал тувиди.
Динагъли касдиз ужувлан ляхнар фтиз к1уруш аьгъа ва
пис ляхнар ап1уз гуч1 шулу, учв халкъ Гъап1урин яратми-
шариз гъилигган, гъайран шулу.

Гъюрматлу ватанагълийир! Гъамушвахъди узу гизаф
йисар мидиз улихъна гъибик1у «УЖ'ВАЛ АП1УЗ ГЪЯ-
ЛАК ЙИХЪАЙ, ИНСАНАР» к1уру шиир к1ваин гъабхъунзуз
ва ичв арайизра адабгъураза:

*Уж'вал ап1уз гъялак йихъай, инсанар,
Уьмур гъарган илт1ибк1урайи чарх ву.
Гъи ухъу а, закур гъиди живанар,
Мянасузди уьмур хъап1у кас гъархру.*

*Агъю шулдархъуз ужувлан манзилнан,
Дярйкъдикъан гагъди писвал, бедбахтвал.
Дуч1увукъну гаф, хъасин илдип мелзналан,
Агъю ап1ин: гъарсаб гафназ чан вахт а.*

*Ккуний жилъин девлетнан ваь-гъюрматнан,
Тямягъ инсанар рякъюз ц1ийи вахтнан!
Ккуний «дяви», «душман», «бикар» ва «бахтсуз»
к1уру гафар уьмурлуз ухъуз гъархуз!*

*Шилхъан вушра шулу гиран ктап1уз,
Дакъикъа ч1яаьн ву мелзназ ап1уз жвар.
Гъялак махъанай гафназ гаф хътабгъуз,
Хъасин агъю йибхъай учву шлуб швумал.*

Гъелбетда, Мавзудиндихъдира чпин хулаь ачухъди
сюгъбат гъубхунза ва ич гъадму сюгъбатнаан къюб месэла
жаради къайд ап1уб ужу ву. Йиз сабпи суал: «Филдихъ-
анмина яв гурдмари уву инжиклу ап1уз хъюгъну?»

Мавзудинди гъапнийи:- Гъаму уьзри узу 2005- пи йис-
ланмина инжиклу ап1уз хъюгъну. Вахт- вахтарик давле-
ние лапра аьхюди за шуйи. Гъаддиз кми- кмиди Дербент
шагърин больничайин духтрарихъна илт1ик1уз мажбур
шуйза. Дурари йиз уьзриз гъамциб диагноз дивнийи:
хронический гламураневрит, ясана халкъдин мелзнийин
али ч1алниинди к1уруш, гурдмар къайдайиь адрувал.
Шубуд йисан гъадму уьзри гъаллаш гъап1нийиза. Хъа амма
Москвейиз операция ап1уз дяргъюраривалин себеб гъа-
му вуйиз: узуз таниш вуйи ва таниш дару ксар гъадму
операция ап1бан бадали тьялку вуйи документар ац1уз
ва операция ап1уз аьхю къадарнаьди чру пулин дужмар
герек ву, к1уйи. Хъа узуз дициб къадарнаьди пул нивк1ук-
дикъана гъабкъюндайзуз. Узуз къанди агъю гъабхъиган-
си, вуйишт1ан, дурар бин ккадру бегъемсуз гафар вуди
гъахъну. Нагагъ гъациб фикир ап1ру ксар аш, гъадрариз
к1ваин ап1уз ккундузуз, фицики гъацдар хабрар мяна-
суз футнийир ву. Узу гъациб саягъниинди гъаз тасдикъ
ап1ураш пузачвуз? К1арза: Москвейин адлу больничайиз
направление ва жара кагъзар гъадагъбан бадали узуз
гъич саб жюрейин читинвалра гъабхъундайзуз- къюб
саяьтнан муддатнаь ихъ республикаийн сагъламвалин
министерствойин гъуллугъчийири учуз лазим вуйи вари
жюрейин документар гъазур гъап1нийи ва узунна йиз чи
Москвейиз операция ап1уз гъушнийча. Гъадушваьра учу
духтрари ужуб саягъниинди къабул гъап1нийи. Операция
ап1айиз улихъна лазим вуйи дармнар туври учу гъадму
жавабдар имтигъан тубахъна гъазур гъап1нийи. Чпиз ич
терефнаан аьхю чухсагъул к1ураза. Ав, гъадму адлу боль-
ничайиь къюб вазна гъац1ан вахтна гъахъунза. Къудратлу
Аллагъди ☞ кюмекниинди ва духтрарин - профессор
Тараборка Николай Васильевичдин ва Епифанов Сергей
Юрьевичдин бажаранвал себеб вуди ич операцияир ягъ-
урлуди к1ули гъушнийи. Къудратлу Аллагъдин ☞ аьхю-
вализ шюкюр ибшри! Гъадму операцияийн къяляхъ сад
йисна гъац1 дубшна. Жандин гъял саб тягъярнануб вуйиз.
Дурариз къадарсуз аьхю чухсагъул к1урача. Магъа гъад-
дихъанмина гъидин йигъазкъан гъадму духтрарихъди
мюгъкам аьлакъа уьбхюрача: кми- кмиди гъадрарихъан
насигъятар, теклифар гъадагъури шулча. Мисал вуди гъа-
дабгъиш, узу Москвейиз йиз ифдин гъялнан, узу дармнар
ишлетмиш ап1урайивалин гъозчивалин гъакънаан мялу-
матар туври шулза ва дармнар ишлетмиш ап1урайивал
тасдикъ ап1уз к1ури ифдин анализ хътап1ури шулза.
Хъа дармнаркан улхуруш, дурар лапра багъалудар ву.
Месэла, узу ишлетмиш ап1урайи асас дарман вальцит ву.
Дидин саб упаковкаийиь 60 таблетка а, хъа къимат к1уруш
95 агъзур манат ву. Аллагъдиз ☞ шюкюр ибшри, гъадму
дарман йиз пулихъ масу гъадабгъурайиб дариз, хъа ихъ
республикаийн сагъламвалин министерствойи узуз, саб-
пи группайин инвалидиз, пулсузди (ч1анади) тувра.

Гъелбетда, жаради ва артухъди йиз чи Анаханумдиз
къадарсуз аьхю баркаллагъ пуз ккундузуз, фицики
дугъу чан гурдим тувбиинди йиз уьмур гъюбхну ва узуз
ц1ийи уьмур тувну. Хъа ухъуз гъарсариз мялум вуйиганси,
Аллагъу Тааьлайи ухъу- чан лук1ар – вари инсанар запас-
ной чстар адарди халкъ дап1на. Инсандин бедендиь айи
гъарсаб пай чан йишвахъ дивна ва дурар вари метлеб
айидар ву. Артухъануб гъич фук1ара адар. Ав, иншаал-
лагъ, сарун вари читинвалар къяляхъ гъузу. Жизби- жи-
зи би хулан ляхнарра ап1ураза.

►► 5

4 « Икибаштан, сабли группайин инвалид вуйи узу жуван сагламвализ артухди дилигну ккунивалра гъархардарза. Му зарафат ляхин вуйинхъа, фицики анжагъ сар узуз узу фицдар аъзиятар аьгъ ап1биинди гъамциб сагъвал гъазанмиш гъап1нуш аьгъязуз.

Гъаму гафарихъди аьлакьалу вуди узуз ихъ Пайгъамбарин ﷺ гъамциб гъядис к1ваин ап1уз ккундузуз. Дидиъ дупна: «Эгер сар кас аьзарлуйин улуркьиш, думу ужувларихъди буллугъ хьиди, хъа эгер думу кас аьзарлуйин багахъ душиш, гъациб ужвал дугъаъ чаъ мюгъкам хьибди». Хъа Анаханумди улупу дирбаш'вализ фициб къадарнаъди жаваб тувруш анжагъ Чаз, Сар Аллагъу Тааьлайиз, аьгъашул.

Узуна Мавзудинди Анаханумдикан гафар- ч1алар ап1уз хъюгъган, чан чуч-чухинди лигурайи гъадму чвуччун улурин акушин учвурз рябкъюз ккунийи: чвуччунна чуччун улари аьдатнан дару ккунишнан ялав ва акушин деебурайи! Гъациб аьгъвалатну ич сюгъбат имбубсана жанлу гъап1нийи. Мавзудинди гъапнийи:

- Йиз чучу узуз гъап1у ужувлаз тялуъ вуйи гафар узхъан бажагъат агуз шул, гъаз гъапиш дугъан гурдми узуз къюбпи уьмур тувну. Ав, ухъу гъарсари гъаму жилиин хъап1райи уьмур, дердер- гъожранариз ваъ, хъа шадвал бадали тувнайиб ву. Хъа вушра ич операция гъап1у йигъ уьмур-луг гъархуз шлуб дар. Йиз чи Анаханумдихъди сабси йиз дада Сафариз, йиз хпир Жейрандиз, вари чвийриз ва чйириз, йиз гъайгъушнаривъ гъахъи ич гъвандккарин жямаятдиз, яр- дустариз аьхю чухсагъул мялум ап1ураза, фицики йиз уьмрин читин дакъикъйириъ гъадрарин терефнаан пулин ва гафнан кюмек гъисс гъап1унза. Вушра ич хизандин дустран ччвур жаради къайд ап1уз ккундузуз. Думу заан категорияин дустир, хайлин йисари Огни шагърин больницайин реанимацияин отделениеинз регъбервал туври гъахъи Шамиль Мирзаханов ву. Ав, иллагъки гъадму касдира йиз уьмриъ гизаф къадар ужувлан ляхнар гъап1унзуз. Шамиль къюд йисан Йемендин Республикаийъ дустир гъахъну, гъамусааьт Нижнее- Вартовскийин больницайин реанимацияин отделениеинз регъбервал тувра.

Икибаштан, узу Мавзудиндихъан чав диндиз фици гъуллугъ ап1ураш, Ислам диндиз фициб къимат тувраш, гъерхнийза. Машнакна шаду инч1 ккудубч1вурайи дугъу гъапнийуз:

- Узу ухъу вари халкъ гъап1у Аллагъу Тааьлайихъ ва Ахиратдин йигъахъ хъугъ-

ру кас вуза. Анжагъ къуру гафариинди ваъ гъа, хъа дин - т1яаьт хъап1бииндира. Аллагъу Тааьлайи Чан лук1ариз - ухъуз ужвалратувна ва харживалра. Ужувлан ляхнар ап1биинди ухъу Къудратлу Аллагъу ухъкан рази ктаурхъа, хъа пис ляхнар ап1биинди Дугъаз ухъухъна вуйи даккнишин арайиз хурхъа. Хъа даккни ляхнар гъап1ган ухъуз гъакьлу жаза гъадабт1руваликанра аьгъязуз. Саб гафниинди, ихъ гъарсарин уьмриъ алахъурайи вари ляхнар Аллагъу Тааьлайин амриинди арайиз гъюрудар ву. Гъациб вуйивали узуз йиз уьзрин дараскъалвалар аьгъ ап1уз къувват тувуйи. Инсанари ужвалар ап1идайи, эгер Аллагъдин ﷻ амур дайиш ясана гъадму ужваларин рякъюъ т1аурдайиш. Гъеле Москвайин больницайиъ айи вахтнара кмиди узу узхъан удукъру саягъниинди узъин али фарз тамам ап1ури гъахъунза- гъудгнар ап1уйза. Гирами Аллагъдикан ﷻ йиз уьзриз сабаб абгувал ккун ап1ру дюьйирра урхуйза. Гъакьлуди к1ураза: операцияин къяляхъ диндихъна вуйи йиз янашмиш'вал артухъди мюгъкам гъабхъну. Узуз уьмриъ варит1ан асасуб жувлантина гунагънан ляхнар дарап1уз чалишмиш хъувалиъ рябкъюрузуз.

Хъа йиз уьзрикан улхуруш, пуз ккундузуз ки, инсандиз чан уьмур уьбхюб метлебниинди фикир тувна. Узуз ихъ абйир-бабарихъна, гагйир- дадйирихъна илт1ик1уз ккундузуз ва чпин, гъаддихъди сабси чпин веледарин ва хутларин сагламвал уьбхюб метлебниинди гъайгъу зигуб ккун ап1ураза. Гъаз гъапиш уьзриз чан вахтнаниинди дилигиш, хъасин къан гъабхъиган читинвалар алахъуру. Хъа нагагъ уьзур кубч1виш, вахтнаниинди дустрарихъна илт1ик1уб чарасуз лазим ву.

Учу Мавзудиндин хулъан удуч1вну гъагъюрайиган ва баркаллагъ к1урайиган, дугъан хпир Жейранди гъапнийи:

- Гъачай хъана, хялар гъювалиин шад вуча, хялар гъювали хизандиз берекет хуру. Ич хал хялариз, багахълуйириз, яр- дустариз гъарган маниб вуйич. Хъана хяларди гъачай. Шад хъидича!

Узура гъадрарин хулан аьгъвалат гъациб маниб вуйивалиин умудлу гъахъунза. Дурарин хал Дербентдиъ варит1ан маниб вуйиганси гъибгъунзуз. Ав, гъадрарин хулан аьгъвалатра ужувлакан, инсанарин хиларин ва юк1варин манишнанкан яратмиш дап1найиб вуйи.

Гъит Аллагъу Тааьлайи Мавзудиндиз ва Анаханумдиз, сарун жиби уьзрариканра гъархну, ярхи ва шаду уьмур къисмат ап1ри! Амин.

«АССАЛАМ» ГАЗАТ ИЧВ ХАЙИРНАЗ ХЪИБДИ

Ассаламу алейкум, гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир!

Ихъ республикаийн меркез вуйи Мягъачгъала шагъриъ удубч1вурайи «Ассалам» газатдиз учву гъюру йисаз подписка дап1ну ккунивалин гъакънаан ц1ийик1ултан илт1ик1урача ва к1ваин ап1урача. Дюз гъапиш, хайлин ксар чпин хушниинди ихъ «Ассалам» газатдиз подписка ап1уз шерик шулу, гъациб духънура ккунду. Эгер учву 180 мнат пул подпискаийхъ харж гъап1иш, вари йискъубан арайиъ «Ассалам» газат гъадабгъидича. ИншаАллагъ, гъаму ражну муганайиздин гъалат1ар дигиш ап1ур к1ури, умуд кивуз шулу, фицики «Ассалам» газат тарабгъру, нагагъ учву подписка гъап1иш, учвухъна вахтнаниинди хру ужудар мусурман ксари ичв подпискаийн гъайгъушин зигиди.

Гъюрматлу ватанагълийир! Дугъридан, ухъузра хабар дарди ихъ уьмрикан йигъар - вазар ктагъура ва сакъюдар вазарилан ихъ уьмрикан сабсана йис гъабгъиди. Ари гъаддиз гъарсар касди чан абйир - бабариз, багахълуйириз, гъуншйириз, гъуландрариз, яшнан аьхюдариз гъюрмат ап1уб, хъа читинвалиъ айидариз чахан шулу саягъниинди кюмекнан хил гъач1абккуб лазим ву. Саб гафниинди, ухъкан гъарсари гъаму жилиин илмиди ужувлан шил гъибтну ккунду. Ихъ уьмриз лазимлу вуйи эдеблу терефарихъди албагну, сабпи нубатнаъ ухъуз багъалу Ислам диндин гъакьлу рякъюъди гъагъюз кюмек туврайиб ичв гъюрматлу юлдаш - багъри табасаран ч1аланиинди удубч1вурайи «Ассалам» газат ву.

Саб жерге фагъумсуз ва ягъурсуз политикари гъаз - вуш Ислам дин экстремистари гъахурайи гъаракатарихъди аьлакьалу ап1уру. Гъацдар бейнавийириз Мугъаммад Пайгъамбарин ﷺ гъаму гъядискъана к1ваин гъап1иш ужу ву: «Шли куч1ал ап1уруш, дицир кас йиз умматдикан дар. Шли сар - сариина яракъ за гъап1нуш, гъацир кас йиз умматдикан дар, чав фукъан тасбиъ гъап1нушра, Аллагъ ﷻ к1ваин ап1урушра ва Къуръан урхурушра». Ари дикъатлуди фикир тувхъа: к1ваъ ужуб иман айир гъич сабанра рябатсуз ляхнариз: къапнавализ, т1афалвализ, гъарамзадавализ, рихшантвализ, алдатмишвализ, руш'ватчивализ шерик даршул, гъаз гъапиш ихъ баркаллу Ислам утканвалин ва марццивалин дин ву. Гъелбетда, Ислам диндин вари шарт1ар хъайи - хъайибси тамам ап1урайирин фикриз зиихъ кудухнайи чиркин лишнар к1улиз адагъбан къаст дяргърувалиин умудлу хъидихъа. Хъа Ислам диндин гъакьлувал тасдикъ

ап1урайиб Къуръан ву.

Ухъу гъар йигъан Аллагъу Тааьлайи ухъуз тувнайи ужувларикан мянфяаьт ктабгъураха. Инсан гъайванатарихъан фикирлувалиинди тафавутлу вуйивалра аьгъахъуз. Жувваз Аллагъу Тааьлайи тувнайи аькъюл - фикир аьгъювалар гъадагъбаз харж дап1нура ккунду. Аьгъювалар айири гъадрарикан мянфяаьтра кадабгъну ккунду. Жувван мусурман гъардшариз ва чйиризира хайир шлуганси. Ихъ Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупнайиганси, «Инсанарикан ужурсир ярхи уьмур хъап1ур ва ужудар ляхнар к1улиз адагъур ву».

Ав, инсандиз аьгъювалар айивал варит1ан аьхю девлет ву. Хъа жуву гъадагъу аьгъювалар инсанариз зарар тувру саягъниинди ишлетмиш дап1ну ккундар. Мугъаммад Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупнайиганси, «Шли гъожатар бадали ясана чан агъирвал улупуз к1ури аьгъювалар гъадагънуш, гъит чав чаз жегъеннемдиз йишв гъазур ап1ри».

Гъамусдин девриъ гъарсар касдиз светскийси, диндин аьгъювалар гъадагъузра яркъу рякъяр ачмиш дап1на. Гъадму терефнаан «Ассалам» газатдин метлебувал аьхюб ву. Гъаддиз йискъубан арайиъ багъри ч1аланиинди вуйи «Ассалам» газатдиз подписка ап1баз удубч1вру 180 манат пул к1югъял мап1анайичва, гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир! Подписка дап1ну ккуниваликан, дидин метлебуваликан учвуз к1ваин ап1урача ва учву гъюру йисаз подписка ап1рувалик умудвал киврача. Хъа сурчанра, сачра ва ццира подписка дап1найидар ашул. Гъадрариз артухъди чугъсагъул к1урача. Гъит ичв гъарсарин хулаз «Ассалам» газат гъюрматлу «хялижв» ибшри!

Иллагъки мусурман диндин гъакънаан аьгъювалар тувуб метлебниинди учу гележегидиъра адлу шейхарин, аьлимарин, мистарин имамарин макъалийр ва к1ваин ап1бар ишлетмиш ап1идича, иншаАллагъ. Гъюрматлу ватанагълийир! Учвуз «Ассалам» газатдин ляхниъ иштирак хъуз, учвуз мусурман диндикан аьгъдру терефарикан гъерхуз, суалар тувуз мумкинвал туврача ва теклиф ап1урача. Гъелбетда, сабли нубатнаъ диндин регъбрари - гъуларин имамари, аьлимари, диндикан аьгъю ва баркаллу уьмур хъап1у ксари учухъди артухъди аьлакьа дьохну ккундузуз.

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир! Нагагъ учвуз ихъ мусурман диндихъди аьлакьалу вуйи месэлийирикан гъавриъ адруб гъерхуз ккундуш, учуз бик1ай, мусурман аьлимар учвуз жаваб тувуз гъазур ву. Гъюрматлу ватанагълийир! Ичв кагъзариз, телефондиан вуйи зенгариз ккилигурача. Бик1ай, зенг ап1инай (8988-305-19-61) ихъ багъри «Ассалам» газатдин ляхниъ иштирак йихъай. Артухъди ужувлар, бахтар ишричвуз!

Гъит ихъ халкъдин гъарсаб хизандиз «Ассалам» газат» гъюрматлу «хялижв» ибшри!

ИншаАллагъ, ичв терефнаан кюмек гъабхъиш, гъарсаб хизанди «Ассалам» газатдиз подписка гъап1иш, учу къадарсуз шад хъидийча. Гъит ичв гъарсарин юк1вар Исламдин гирами нурари ишигълу ап1ри, хъа «Ассалам» газат гъарвахтна ичв багахъ хъайи дугъри ва ихтибарлу дуст ибшри!

Гъит ухъу Къудратлу Аллагъу Тааьлайи лазим вуйи, хайирлу аьгъювалар гъадагъру ксарикан ап1ри! Амин.

Пайгъамбарин ﷺ умматарин кыматлуваларикан

3 « Эгер гвачиндин гъудникан улхуруш, думу акушин улубкъган ап1руб ву, ригъ гъудубч1вайиз улихъна, хъа ригъ гъудубч1вган шейт1ан ригъ гъудубч1вурайи йишвахъ дийибгънади шулу ва ригъдин улихъ чан к1арчар дидиснади шулу ва гъадму вахтна ц1из гъуллугъ (ибадат) ап1рудари ва динсузари ригъдиз ва шейт1низ ибадат ап1уру, ухъу Халкъ Гъап1уриз ибадат дарап1ди.»

Иудейири гъапнийи: «Уву гъякълу вува, я Мугъяммад!» Ва гъерхнийи: «Гвач1ниндин (гъириндин) гъудган ап1рудариз фициб кымат а?» Пайгъамбари ﷺ жаваб тувнийи: «Эгер шли-вуш 40 йигъандин мудатнаъ гвач1ниндин гъудган жямаят-дихъди ап1уруш, думу ц1ихъан азад ап1уру ва къюб маш гъивувахи хъан марцц (азад) ап1уру.»

Иудейири гъапнийи: «Уву гъякълу вува, я Мугъяммад!» Ва гъерхнийи: «Яв умматдиз 30 йигъан ушвар дисувал фу бадали важиб дап1на?»

Мугъяммад Пайгъамбари ﷺ жаваб тувнийи: «Гъякълу ву, Адамди ﷺ женнетдиъ къадагъа дап1найиб гъип1ган, гъадму къадагъа дап1найиб 30 йигъандин арайи гъадугъан фуниз гъубзнийи ва Аллагъу Тааълайи дугъаз 30 йигъанра- йишванра ушв бисувал мажбури гъап1нийи Хъа йиз умматдиз 30 йигъан ушв бисувал (йигъандин вахтна) мажбури гъап1ну, йишвандин вахтна ип1ури. Думу Аллагъу Тааълайин терефнаан йиз умматдиз ахю ужувлан ляхин ву». Ва иудейири гъапнийи: «Уву гъякълу вува, я Мугъяммад!»

Ва гъерхнийи: «Яв умматдиан вуйидариз ушвар дисбаз фициб саваб а?»

Пайгъамбари жаваб тувнийи: «Эгер шли-вуш Рамазандин вазли Аллагъ ﷻ к1ваин дап1ну ушвар гъидисиш, думуган Аллагъу Тааълайи б ужуван лишнар тувру:

1. Гъяррам, хайир даршлук ип1бакан арайиз гъафи йикк жандкилан гъябгъюу.

2. Думу Аллагъу Тааълайин ужувларихъна багахъ шулу ва дугъаз ужудар ляхнар к1улиз адагъуз мумкинвал яратмиш ап1уру.

3. Аллагъди учв дахаргнаивалихъан ва гаш'валихъан ярхла ап1рувалиин умудлу шулу.

4. Накъвдиъ (никъриъ) дугъаз тувру жаза пч1уб хъибди.

5. Ахиратдин йигъан дугъаз Аллагъу Тааълайин терефнаан нур, акушин тувиди, думу Сират1 гъядлан рягъятди гъягъбан бадали.

6. Женнетдиъ дугъаз гъюрмат ап1иди ва заан дережа тувиди.

Иудейири гъапнийи: «Уву гъякълу вува, я Мугъяммад!»

Ухъу шагъидвал ап1урахъа, фицики Аллагъу Тааълайин гъайри жара аллагъар

Нагагъ мусурман хизандиъ велед бабкан гъахънуш, анжагъ саб гъаддиинди думу мусурман кас ву, к1ури пуз шулдар. Мусурман касдин ччвур гъазанмиш ап1бан бадали гъар йигъан Аллагъу Тааълайин гъуллугънаъ духъну ккунду, Мугъяммад Пайгъамбари ﷺ дупнайи теклифар-насигъятар тамамвалиинди к1улизра адагъну ккунду.

адар ва Мугъяммад Аллагъди ﷻ гъаънайи гъякълу кас ву. Гъаци ап1биинди иудейири гъадму тухумди Ислам къабул гъап1нийи.

Абу Гъурайратдихъан гъафи гъядисдиъ к1урайиганси, Мугъяммад Пайгъамбари ﷺ гъапнийи к1ур: «Гъияматдин йигъан сифтена- сифте Нюгъ пайгъамбар ва дугъан халкъ гъисаб- суал гъадабгъуз хиди. Дугъхъан Аллагъу Тааълайи гъерхиди: «Узу гъапиб яв халкъдихъна тувунва?». Дугъу жаваб тувиди: «Ав, я Йиз Агъа!». Аллагъу Тааълайи дугъан халкъдихъан гъерхиди: «Нюгъди ﷻ Узу хътап1уб учвухъна гъурубкънийин?». Гъадрари пиди: «Аллагъдинди ﷻ ху ап1урача, ва! Эгер Уву хътап1уб дугъу учвухъна тувнийиш, думуган учу хъугърударикан хъидийи». Гъадму вахтна Аллагъу Тааълайи Нюгъдихъан ﷻ гъерхру: «Яв халкъди уву Узу хътап1уб гъурубкъундарчухъна к1ура ки. Увуз шагъидар авуз?» Нюгъди пиди: «Ав! Йиз шагъидар Мугъяммаддин ﷻ умматар ву». Ва Аллагъу Тааъ-

лайи Мугъяммаддин умматдихъан гъерхиди ва дурари жаваб тувиди: «Гъякълу ву, учу шагъидвал ап1урача. Фицики Нюгъ пайгъамбари чан халкъдиз кагъаз хътап1ну». Нюгъдин халкъди Мугъяммаддин ﷻ умматдиз пиди: «Учхъанди учвухъан фици шагъидвал ап1уз шулчвухъан, фицики учу сабпи уммат вуча, хъа учву- ахиримжи уммат?»

Мугъяммаддин ﷻ умматди жаваб тувру: «Учу шагъидвал ап1урача, фицики Аллагъу Тааълайи учухъна Пайгъамбар ﷺ гъаъну ва дафтар, ва гъаддин гъякънаан ич Къуръандин дафтриъ дибик1на».

Ва Абу- Гъурайратди гъаддихъди аъла-

къалу вуди гъапну: «Учу гъаму жилин ахиримжи уммат вуча, хъа Гъияматдин йигъан сарпидар хъидича ва Къуръандиъ дупна (мяна): « Узу учвкан умматар гъап1унза, фицики учву вари халкъарин шагъидвал ап1бан бадали ва йиз пайгъамбар Мугъяммадди ﷻ учвхъанди шагъидвал ап1бан бадали».

Макъатил бин Сулеймандихъан ﷻ дуфнайи гафариз асас вуди, риваятдиъ к1урайиганси, дугъридан, Муса пайгъамбари Аллагъу Тааълайиз гъапну, к1ур: «Я йиз Агъа! Узуз Тавратдиъ уммат гъибихъунуз, дурар чиб чипхъанди кюмекназ гъюру ва Гъияматдин йигъан гъациб кюмекназ лайикълу ву. Йиз умматдиз гъаци ап1инава».

Аллагъу Тааълайи гъапну, к1ур: «Думу Мугъяммаддин ﷻ уммат хъибди».

Мусайи гъапну, к1ур: «Я, йиз Агъа! Узуз Тавратдиъ уммат гъибихъунуз, диди ругдинди ва штуинди марцц ап1уру, гъадрар йиз уммат ап1инава».

Аллагъу Тааълайи гъапну, к1ур: «Дурар Мугъяммаддин ﷻ уммат хъиди»

Мусайи гъапну, к1ур: «Я, йиз Агъа! Узуз йиз дафтриъ садакъа тувру уммат хъиди ва гъадму садакъайикан чпира ип1ру уммат хъиди, к1ури дибик1нади гъябкъюнуз. Хъа муганайиз, эгер садакъа Аллагъу Тааълайи къабул дап1найиб вуйиш, думу завариан ц1а уълубхъиинди барбат1 ап1уйи. Гъадрар йиз умматдикан вуйидар шлуганси ап1инава».

Аллагъу Тааълайи жаваб тувру: «Дурар Мугъяммаддин уммат хъиди»...

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва йир! Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ умматдин кыматлувал лапра ахъюб ву ва гъадму умматдин илипнайи жавабдарвалра ахъюб ву. Нагагъ мусурман хизандиъ велед бабкан гъахънуш, анжагъ саб гъаддиинди думу мусурман кас ву, к1ури пуз шулдар. Мусурман касдин ччвур гъазанмиш ап1бан бадали гъар йигъан Аллагъу Тааълайин гъуллугънаъ духъну ккунду, Мугъяммад Пайгъамбари ﷺ дупнайи теклифар-насигъятар тамамвалиинди к1улизра адагъну ккунду.

Гъаддихъди аълакълалу вуди гъачай ухъу ухъуз гъамциб суал тувхъа: «Яраб ухъу Къуръандиъ дибик1найиб тамам ап1урайк1ан ва Мугъяммад Пайгъамбари ﷻ улупу рякъюъди гъягъюрайк1ан? Арагъ- чяхир убхъувал, т1арашчивалиин машгъул хъувал ва жорбежюр жара гъярактар к1ули гъахувал – мурар я Ислам диндиз, яса-на мусурман ксариз хас вуйи лишнар ва гъярактар дар. Ухъу Аллагъу Тааълайихъан дуфнайи ужувлан ляхнариз, Дугъу Мугъяммад Пайгъамбарин ﷻ умматариз гъязур дап1найи ужувлан ляхнариз лайикълу духъну ккунивал гъархну ккундар.

Гъит Аллагъу Тааълайи ухъу Мугъяммад Пайгъамбарин ﷻ умматдикан ап1ри, гунагъан ляхнарихъан ярхла ап1ри ва ухъу лайикълу ксарин жергъириз хури. Гъаму жилин ва Ахиратдиъ ухъуз ужубсиб пай туври! Амин.

УРХАЙ, АБГЮ АПИНАЙ

ГЪЯДИСУ КЪУДСИ

Аллагъу Тааълайи гъапну (мяна): «Мал - девлет (шейъ - шюйъ) – думу Йизуб ву ва Женнет- думу Йиз хал ву, хъа касибар - дурар Йиз гъозчиваликк ккайидар ву. Ари гъаци вуйиган Узхъан Йиз шейъ - шюйнахъ Йизуб Женнет масу гъадабгъай сарун, хъа , эгер учву гъазанж гъадабгъиш, думу учвуз гъубзди, хъа эгер учву зарарнаъ ахъиш, думуган гъадму зарар Узу Узъина гъадабгъидиза».

Эй Адамдин бай яв гъюниз алабхъурайи гъагъ гъагъибт1ан пч1уб вуди ужу ву, ари гъаци гъякъ- гъисаб ап1ру вахтна увуз артухъ къадарнаъди шейъ- шюйъ адит1ан ц1ибди ади рягъятди хъибди.

Эй Адамдин бай, илмар агъю ап1ин (агъювалар гъадагъувал), шлиз агъювалар адарш, дугъаз фагъумлу фикир ади шулдар, хъа шлиз фагъумлу фикир адарш, дугъаз динра адар, шлиз дин адарш, гъацириз гъатмунуб дюньяий Женнетра хъибдар.

Эй Адамдин бай, гъякълу ву, уву к1ваант1ан чалишмиш духъну, зегъмет дизигну мал- девлет уч гъап1унва, ва гъякълу ву, уву гъаддихъна чалишмиш гъахъунва ва увуз гъаму дюньяийкан дердер- фикрар ап1бан гъайгъушнарихъан гъатмунуб дюнья гъархунвуз. Гъатмунуб дюньяийз ужувлан ляхнар ап1уз хъюгъийиз увухъна ажал багахъ хъибди ва думу увухъна хабарсузди гъибди гъа.

Эй Адамдин бай, уву филадизкъан гунгъарин швумалвал ап1ури ва гъадрарихъна къяляхъ хътакури гъуздива, саб гунагъ тмунубдихъди, саб швумалвал тмунубдихъди

текар ап1ури? Эгер увуз Йиз жазайихъан уърхюз къувват аш, уву увуз ккуни саягъниинди Узухъ хъпрехъди гъуз, гунгъар ап1ин. Эгер гъаци дарап1иш, думуган Узухъди гъорюшмиш хъайиз улихъна увуз зяйиф нафс айивалиин швумал йихъ.

Эй Адамдин бай, уву яв к1ваъ айиб мелзнийн алибдиз, уву ап1ру ляхнариз тляукъ шлуганси ап1ин ва яв ужудар ляхнар Аллагъу Тааълайин ччвурнахъ (гъюрмат-

наз) ужу ап1ин, гъякълу ву, къюб маш гъайирин юк1в чан мелзнахъди аълакълалу шулдар (дюз гъюрдар), ва дугъан мелз чав ап1урайи ляхнарихъан фаркълу шулу, ва дугъу ап1урайи ляхнар Аллагъу Тааълайин ччвурнахъ вуйидар дар.

Эй Адамдин бай, эгер Женнетдиан вуйи жилин ругдин саб шут1ум Востокдин алабхънийиш, думуган дидин ицци ниъ Западдин агъалйирира гъисс ап1рийи. Хъа эгер Жегъеннемдиъ яшамаш шулайидари деебтурайи чиркишнахъди саб бедре абц1иш, думуган дидин ребцурвалин къувватну гъеле ургубпи дюньяра (планета) кмиди тикйир ап1рийи (дабгърийи).

Эгер Жегъеннемдин зунжрикан сабнуб пай жилин али дагъларикан сабнубдин к1ак1нийн ерлешмиш гъап1иш, думуган, гъургъушум ц1игъ гъипган фици убгуруш, гъадму дагъдин тепера гъаци убгиди (ебц1иди). Ц1игъ яв аьгъ ап1увалин дережа фициб шуйк1ан?

Эй Адамдин бай, увкан бик1уз яв багахъ къюр малаик хътарди гъеле саб гафкъана гъапундарва, гъеле саб дакъикъайиъкъана гъилигундарва ва саб ликкъана алдабгъундарва. Узуз ибадат ап1баъ жандин фукъан къувватлу ва зяйиф инсанар айк1ана?

Гунгъариз къаршуди дийигъуб метлебниинди чан къувват ишлетмиш гъап1у касдиз ахю шадвал ва хушбахтвал ву.

Эй Адамдин бай, чпиз кефйир хъау ва ашкъламиш гъахъи, чпиз гъизил уч гъап1у, чпиз хусуси ашкълувалихъ гъахъи гъадму ксар нашди? Гъякълу ву, гъацдар ксар гъаму дюньяийан к1ваъ дерд- хажалат ади гъушну, дурар жилиъ ялгъузди ва къурхулувал кади уч1вну.

ТАРИКЪАТДИН АКУ ХЯДАР

АЛАУДДИН АТТАР

Алауддин Аттар! Думу Исламдин дюнъийн лапра адлу ва ахю аблим, насигъятчи ва Аллагъдиз ккуни кас вуди гъахъну. Бухарайиъ яшамис гъахъи ва яратмиш'валар гъап1у гъадму касди инсанариз дугъри рякъ улупну, дурариз гъакълу хушбахтвал абгуз мумкинвал тувну. Думу ахю тухмин (Силсиле-и алийе) арайиъ йиц1ийрхъурпир вуди гъахъну. Думу 1400-пи йисан Джагъаниан Бухарайн областдиъ кечмиш гъахъну.

Алауддин Аттари гага Бухарайиъ варит1ан девлетлу ксарикан сар вуди гъахъну. Гага кечмиш гъахъиан, ахю девлетнан

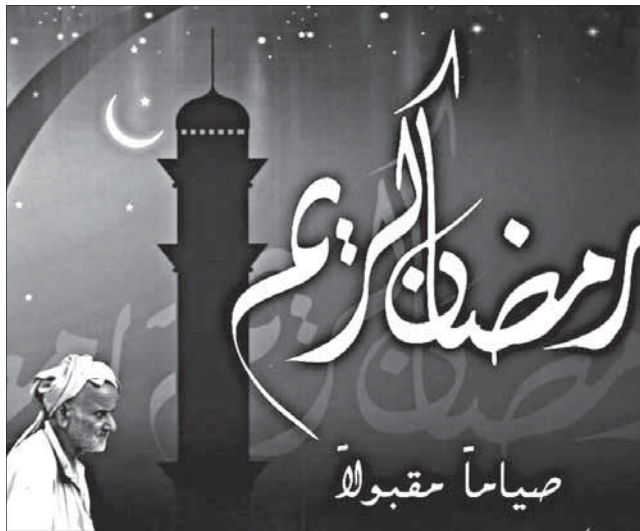
эйсивал чахъна дибрисди, дугъу Шагъ Накъшибанд Мугъяммад Багъауддин Бухарийн ученик хъувал ктабгъну. Дугъу чакан дугъаз ихтилат ап1уру ва учв ученикди гъадагъувал т1алаб ап1уру. Багъауддин Бухарийи дугъаз к1уру: «Йиз бай, ич рякъюъ гизаф къадар читинвалар ва дараскъалвалар алахъуру. Гъаму дюнъийн уччушнарихъан, уживларихъан ярхла духъну ккунду, увук гъаци аьгъ ап1уз бажаранвал шуйк1ан?» Гъадму суалназ Алауддинди жаваб тувру: «Йиз агъа, узу вари аьгъ ап1уз гъазур вуза».

«Гъаци вуш, вичарин саб хярзинка гъадабгъ ва дурар яв чвийр яшамис

шулайи мягъялиъ масу тув»- гъамциб табшурмиш тувру насигъятчийи.

Алауддинди, чан тухмарин девлетариз ва адлувализ дилигди, утканвал ва агъирвал дипну, чан аьлхърувализ дилигди, амма ахю сесниинди дихар ап1ури, чан чвийр яшамис шулайи йишвахъ вичар масу тувуз хъюгъру. Хъа йигъан дугъу чан чвийрин туканар хъайи йишварихъ вичар масу тувуз хъюгъру. Чан чвийрин терефнаан наразивалар улупурайивализ дилигди, Алауддинди алвер ап1увал давам ап1уз хъюгъру. Дугъан дикъатлувал гъябкъган, чан люкънар уьлюрхюри чвийри думу урчвузра хъюгъру. Хъа амма рябкъюрайиганси, Алауддинди фу дап1нура чан ляхин давам ап1уз хъюгъру, чан насигъятчийи чаз тувру насигъятар дюзди к1улиз адагъуру.

Хъа йигъан Шагъ Накъшибандийи, гъадму ляхин сарун дебккну ккунду дупну, чахъна думу ученикди гъадагъуру. Гъад дин къяляхъ Алауддин чан мялимдин варит1ан дугъри ученикарикан сар шулу ва дугъан рякъ гъякълуди хъап1уз хъюгъру.

Жабраил малаикди бизарвал аьгъ гъап1у ляхнар

Аллагъди Гъаънайири Жабраил малаикдихъан жилиина гъюруган бизар гъахънийва? к1ури гъерхру.

Жабраили анжагъ юкъуб дюшюшдиъ бизар гъахъунза, к1ури жаваб тувру:

Сабпиб. Ибрагъим пайгъамбар ц1иина ккат1ахънайи вахтна узу Аьршдин к1анакк ккайза. Аллагъу Тааълайи узуз дугъахъна кюмекназ гъягъювал амур гъап1нийи.

Къюбпиб. Ибрагъим пайгъамбари Исмаилин дюднийн гарк1ал иливу вахтна, гъадмуганра узу Аьршдин к1анакк ккади гъахъунза. Думуган Аллагъу Тааълайи узуз Исмаилихъна кюмекназ гъягъювал амур гъап1нийи. Улар арццну уьлч1юкъяйиз вуйи вахтна гъадрарихъна хъуркънийза ва Исмаилиз зиян дархъбан бадали Ибрагъимдин хлиъ айи гарк1ал жара терефназди гъибицнийза.

Шубубпиб. Юсуф пайгъамбар гъардшари гъуйдиз ккат1ахъган, Аллагъу Тааълайи узуз думу уьрхювал амур гъап1нийи. Юсуф гъуйдин к1аназ хъуркъайиз узу дугъан улхъан гъут1урччвийнза ва гъуйдиан гъван гъадабгъну, гъадушвъин Юсуф дитнийза.

Юкъубпиб. Уьгъюд дагъдин багахъ кч1ихбар гъягъюрайиган динсузари яв слиб гъюбгънийи. Думуган Аллагъу Тааълайи узуз жилиина абхърайи яв ифдин лит1ан бисувал амур гъап1нийи. «Гъякълу ву,- гъапнийи Аллагъу Тааълайи,- Узуз ккуни ва Узу Жилиина Гъаънайириан саб лит1анкъана ифи удубзиш, Узу я ук1 ясана гъарар артмиш ап1идарза». Гъадмуган узу йиз хлин гагъразди яв ифдин лит1ан гъибиснийза ва думу завуз ккат1абхънийза».

ИБРАГЪИМ ПАЙГЪАМБАР ВА ХЯЛИЖВ

Саб ражну Ибрагъим пайгъамбарихъна хялижвди ц1из икрам ап1уру сар кас гъюру. Пайгъамбари дугъаз ип1руб гъивру ва хялижвуву уьл ип1уз гъаци хъюгъну имиди Ибрагъим пайгъамбари дугъаз Сар Аллагъ ккун ап1бахъна (Ислам) гъюз ккундаривуз, к1ури гъерхру. Гъаддикан гъеебхъу хялижвуву ип1увал дебккру ва дугъан хул'ан удуч1вну гъягъюру. Гъаддин къяляхъ Аллагъу Тааълайи пайгъамбарихъна Вагъю (ашкарвал) гъап1ру, дидиъ дибик1найиганси, инсан ягъч1вуд йисандин муддатнаъ динсузвалиъ ади яшамис шула, ва Аллагъу Тааълайи дугъаз ип1руб тувру, хъа дугъаз, Ибрагъимдиз, чав саб ражну дугъаз ип1руб тувбиинди динсуз Исламдихъна хъадакнунди а.

Думуган Ибрагъим пайгъамбар гъадму кас агбан гъаразнаъ уч1вру ва дугъаз гъабхъибдикан ктибтуру. Дугъан гафарий ашкарвал гъеебхъган, динсузди Ислам къабул ап1уру ва Ибрагъим пайгъамбарихъди сат1иди думу хялижвди гъягъюру.

ИБРАГЪИМ ПАЙГЪАМБАР ВА Ц1ИЗ ГЪУЛЛУГЪ АП1РУР

Саб ражну Ибрагъим пайгъамбари чахъна хялижвди гъафи ц1из гъуллугъ ап1уруиз гъюрмат ап1уру. Гъадму аьгъвалат гъябкъю малайикари Аллагъу Тааълайиз мялум ап1уру, фицики Дугъан (Аллагъдин) дустру Чан душмниз гъюрмат гъап1ну, к1ури. Аллагъу Тааълайи жаваб тувну, фицики гъадраризт1ан Чаз артухъди Чан дуст аьгъюр вузуз, к1ури. Хъасин Жабраил малайикдиз Ибрагъим пайгъамбарихъна малайикарин гафар пувал табшурмиш ап1уру ва гъерхру, гъаз ц1из гъуллугъ ап1уруиз мициб гъюрмат гъап1ну, к1ури. Гъадму суалназ Ибрагъим пайгъамбари жаваб тувну, фицики жумартвал ва юк1в ачуз ап1увал Аллагъу Тааълайихъан гъудубгъунза к1ури, ва Аллагъу Тааъла гъеле Чахъ хъпрехърайидарихънара кмиди жумартур ву.

УЪСМНАН ЖУМАРТВАЛ

Халифатдин зиин Абу Бакри агъавал ап1ру вахтна лапра ахю къурвал арайиз гъюру. Инсанари дугъахъна чпиз алахъурайи читинваларикан аьрзийр ап1ури гъахъну. Абу Бакри дурарикан лапра ахю къадарнаъди аьгъ ап1увал ккун ап1уру, ва Аллагъу Тааълайи дурариз кюмек ап1иди, к1ури гъапну. Хъяхъдихъна Мединайиз Уьсмнан караван хъубкьру, 100 деме ккит1ну тахил хъади. Гъадму каравандин улихъна Мединайин алверчийр гъудуч1вру ва севдигарикан чпиз артухъ къиматнаъди тахил масу тувувал ккун ап1уру «Учву фукъан гъякъи тувдичва?-гъерхру Уьсмну. «Юкъубдик саб пай,- дугъаз гъамциб жаваб тувру: «Увуз Мединайиъ гъациб къиматшли тувиди? Учлан гъайри жара алверчийр адар, Хъа учу думукъан тувурдарча». «Аллагъу Тааълайи,- гъапну Уьсмну,- ва Гирами Къур'андиан аят урхуру, дидиз гъамциб мяна айи: " Шли уживлан ляхин гъап1нуш, Аллагъди уживлиинди жаваб тувиди, йиц1уб ражну артухъдичаз айи уживлариинди ва жумартвалиинди».

Газат урхрударин суалариз жаваб туврайир ДУМД-дин экспертний отделин гьуллугъчи Мугъяммад-гъажи МЯГЪЯМЕДОВ ву

Ихь Дагъустандин мистарин цаларик жюрбежюр шиклар карснади шулу, гьадрарик Кябайин шикил, дюъйир, мялуматар дидик1нади шулу. Гьадрари гьудган а1урайи ксариз чпин гьудгниз дикъатлу фикир тувуз манигъвал а1уру. Гьаци а1уз ихтияр туврайин?

Инсан чав а1урайи гьудгнихъан гьадаъруб хай даршлуб (карахат) ву. Гьацира жюрбежюр шиклар керхувал хай даршлуб ву, ккунш миста-

рин ясана ккунш жарадарин, фицики гьадрари гьудгниз дикъатвал тувуз манигъвал а1уру. Гьадрар гьудган а1урайи касдин фикрар дяргъру йишварихъ, лапра ягъалди керхиш, думуган ихтияр тувра. Мистарин цаларик каънайи шикларин гьаякнаанра гьаци пуз шулу. Эгер мистан цаларик шиклар керхбиинди гьадму цалар пуч шулуш, мисал вуди гьадабгъиш шпатлевка, думуган гьадрарра керхну ккундар.

(«Бугятуль- мустаршидин»)

Шариатдинди велед чан дадайихъ гьитнуш, гьадму гьялатнаъ гьадму веледдин гагайи думу уърхюб метлебниинди бицирин дадайихъна пул тувну ккундин ясана гагайиз чаз гьадму пул чан веледдиз харж а1уз ихтияр айин?

Бицирин гага гьадму бицир уърхбан бада-

(Тухфатуль- мухтадж»).

Къурбан а1уз фунуб гьаяванат убккуз ужу ву?

Ухъухъна дунфнайи гьаяккулу фикрариз асас духъну, Къурбан а1уз анжагъ девйир, мал-къара, марччар ва цигъар урккуз шулу. Хъа амма ибну Аббасдихъна дунфнайи гафариз асас духъну, къурбан а1уз к1ури петь ясана гъаз убккуз хай шулу.

Саб жерге ахъю алимари гьапиганси, нагагъ деве ясана хюни, ясана чарва, ясана цигъ убккуз мумкинвал адарш,ибну Аббасди гьапиганси, петь ясана гъазкъана убккуз шулу. Тазади бабкан духънайи веледдихъандира гьациб къарар адабгъуз шулу.

(«Исмидуль-айнайн»).

ГЪАМРАР ЧАРАСУЗ АГЪГЪЯДИ ККУНДУ

Ихь мусурман диндиъ чарасуз вуди улупнайи диндин (фарзар) т1алабар ва къадагъа дап1найи терефар чарасуз лазим вуйидар ву. 54 фарзнакан магъа асасдарихъди таниш а1урача, гьарсар мусурман касди дурар тамам дап1ну ккунду.

1. Кьудратлу Аллагъ ﷻ сар вуйивал к1улъин бисуб.
2. Мусурман касдиз хай шлуб ип1уб ва убхъуб.
3. Вари жандак жибк1уб.
4. Гьудгнин улихъ гьудгнин жик1уб.
5. Чан вахтна йигъан хъуб гьудган а1уб.
6. Гьарсабдикан аьгъю Аллагъди ﷻ ризкъ туврайивал аьгъяди хъуб.
7. Марцци, мусурмандин хас вуйи палат алабхъуб.
8. Гьарсабдикан аьгъю Аллагъдик ﷻ умуд кивуб, Дугъан амриз шюкюр а1уб.
9. Туву жиббидин вушра рази хъуб.
10. Кьудратлу Аллагъдиз ﷻ Чан вари жувлариз ва хайирлу ляхнариз шюкюр ибшри, пуб.
11. Кьудратлу Аллагъдин ﷻ Амриз мют1югъ хъуб.
12. Читинвалариз мюгъкамди аьгъ а1уб.
13. Гуннгарин швумалвал зигуб.
14. Диндиз гьуллугъ а1бан т1алабар к1ваан-т1ан марцциди тамам а1уб.
15. Абйир-бабариз гьюрмат а1уб, дурариз кюмек тувуб.
16. Кьудратлу Аллагъдиз ﷻ ккунидар ккун а1уб ва Дугъаз даккундар даккун а1уб.
17. Жарадариз диндин т1алабарикан ва къадагъа дап1найи терефарикан улупуб.
18. Багахълуйирихъна гьаягъуб.

19. Чахъна уьбхюз к1ури туву жарадарин шейъ-шюйъназ бахилвал дарап1уб.
20. Гуннгар ктуч1вбахъан ярхла хъуб ва диндиз гьуллугъ а1бан зиин машгъул хъуб.
21. Гьарсабдикан аьгъю Аллагъдин ﷻ метлебуваликан ва кьудратлуваликан фикрар а1уб.
22. Гьарсабдикан аьгъю Аллагъдихъан ﷻ гуч1 а1уб ва гьар вахтна Дугъаз хъял гьюрувалихъан гуч1 а1уб.
23. Диндиъ улупнайи асас шарт1ар (фарз) к1улиз адагъуб ва гьарам ляхнарихъан ярхла хъуб.
24. Жара кас рихшант дарап1уб ва шлиз вушра зулум тутрувуб.
25. Ч1уру гафар ва футнийир а1бахъан ярхла хъуб.
26. Фу чара дап1нура жуву туву гафназ дугъриди гъузуб.
27. Жарадарин гьарам ляхнарикан вуйи улхбарихъ хъпрехъуб.
28. Фарз ва гьарам фйир вуш аьгъю а1уб.
29. Касиб мусурман ксариз кюмек тувуб, закат пай а1уб, тувуб.
30. Кьудратлу Аллагъдин ﷻ жумартваликан умудвал ктрабт1уб.
31. Шейъ-шюйъналан ва гьадабгъу бегъерилан закат тувуб.
32. Кьудратлу Аллагъдин ﷻ жумартвал бадали гашди айириз ип1уб тувуб.
33. Жуван юк1в гунгарихъан марцц а1уб.
34. Агъирвал, зурвал улдрупуб.
35. Яшнакна ккуркъну адру касибрин шейъ-шюйъ уьбхюб.
36. Хъасиндиз дап1ну ккуни хъуб гьудган гьидритуб.
37. Жара касдин шейъар гужниинди дидрисуб.
38. Арагъ-чяхир ишлетмиш дарап1уб.
39. Куч1лан гаф тутрувуб.

Гьудгник куч1вган ва учв гьудган а1руганра хилар фици дюзди дазаргну ккунду?

Гьудган а1ру вахтна жилари ва дишагълийири гьамциб саягъниинди хилар за а1уб ужу ву: такбиреъ уч1вруган, гьудгник куч1вруган («Аллагъу акбар!»), гьудгниз ис алахъруган, гьудгник кайир (ис духънайир) за шлуган, сабпи ташагъуддиан (аьт-тягъияту) гьуджвруган (за шлуган). Жилариз ва дишагълийири хилар за а1бан варит1ан ужубсиб къайда гьаму ву: т1убарин к1ак1ар рягъят кадисин дюч1юркънади, чиб- чипхъан жара дап1найиганси дисурхъа, хъасин гьадму саягъниинди т1убарин к1ак1ар ибарин заан к1ак1арихъна хурхъа, хъа кьюби хиларин ахъю т1убар ибарин исик курк1руганси, гьаддихъди сабси т1убарин к1ак1ар ачухъди вуйи хиларин гагъар Кьиблайихъинди вуйи терефназди гьаурхъа. Гьациб зяйиф фикирра а, фицики дишагълийи чан хилар мухрихъна за а1уру к1уруб.

(«Тухфатуль- мухтадж»).

Жилири узлан нюкягъ алдабгъну, хъа амма гьаци вуйиваликан узус секи сад йислан аьгъю гьабхъунуз. Шариатдинди дугъу узус гьаддин гьаякнаан дишлади мялум дап1ну ккундаринхъа?

Эгер жилири чан хпирилан нюкягъ алдабгъуруш, думу шлубкъан ухди гьаддикан чан хпириз мялум а1уз буржлу ву. Эгер дугъу гьаци дарап1иш, думуган дугъаз гьаддин гунагъ шулу. Эгер жилири чан хпирихъан чав нюкягъ алдабгъувал жин а1уруш, мисал вуди гьадабгъиш, сад йислан, шубуб ражну нюкягъ ч1юбгъбан гафар- ч1алар а1бахъан чан вазифйир алдагъуру. Хъа нагагъ жилири анжагъ саб ясана кьуб ражну нюкягъ ч1юбгъбан ч1алар гьапнуш ясана нюкягъ алдабгъуру вахтна хпирик бициидар кади гьахънуш, гьадму гьялатнаъ жилири хпир чак кайи велед бабкан хъайизкъан тямин дап1ну ккунду.

(Бугятуль- мустаршидин»).

Къурбан а1уз к1ури гьагъдиъ айи гьаяванат убккуз хай шулин?

Гьаяккуди тасдикъ дубхънайи фикрариз асас духъну, гьагъдиъ айи (фуник ччил, мудур, к1ари кайи) гьаяванат къурбан а1уз к1ури убккуз хай шулдар. Хъа амма Ибну Риф'аьти гьапну, фицики гьациб гьаяванат убккуз хай шулу, к1ури.

(«Фатхуль- муин»).

Рузнама

Январь

Йигъ	Гьиринд-Ас-Субгъ	Ригъ гьудуб.	Лисундин-Аз-зугър	Гьаркван-Аль-аьср	Лавлан-Аль-Магъриб	Хъитирхв-Аль-Глишаъ
1	5.31	7.16	12.00	14.08	16.28	18.02
2	5.31	7.16	12.00	14.09	16.29	18.03
4	5.31	7.16	12.00	14.11	16.32	18.04
6	5.31	7.16	12.00	14.13	16.33	18.06
8	5.31	7.16	12.00	14.14	16.34	18.08
10	5.31	7.16	12.00	14.16	16.36	18.09
12	5.31	7.16	12.00	14.18	16.38	18.11
14	5.31	7.16	12.00	14.20	16.41	18.13
16	5.31	7.14	12.00	14.21	16.43	18.14
18	5.31	7.13	12.00	14.24	16.46	18.17
20	5.30	7.12	12.00	14.26	16.49	18.19
22	5.28	7.09	12.00	14.28	16.51	18.20
24	5.27	7.08	12.00	14.30	16.54	18.22
26	5.26	7.06	12.00	14.32	16.56	18.23
28	5.25	7.05	12.00	14.34	16.57	18.26
30	5.24	7.03	12.00	14.36	17.01	18.27

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

заместитель муфтия РД
Махди-хаджи МУТАЙЛОВ
Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Редактор
Пирмагомед КАСИМОВ

Художник
Саид САИДОВ

Компьютерная группа
Лейла ГУСЕЙНОВА
Ахмед МАГОМЕДОВ

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ

При перепечатке ссылка обязательна.
Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону).
Свидетельство о регистрации ПИ № ФС Ю-6401 от 15 декабря 2006 г.
Индекс 51325
Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Сдано в печать 16 декабря 2009 г.
Тираж 1250 экз.

Адрес редакции
367015, РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128.

Тел.: (8722) 61-00-64.
По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам: по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24 по г. Махачкале — (8722) 914-222.
E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru